

Dessa båda bekräftade vad jag förut hört berättas om förhållandena vid Internationella brigaden. Kamraterna hade där varit mycket isolerade. De hade ännu inte då jag träffade dem i Marseille hört talas om vad som hade hänt i Barcelona den 2, 3 och 4 maj. De hade vid fronten fått läsa sin egen partipress. Det svenska kominternorganet *Ny Dag* hade blott kommit dit i enstaka exemplar medan vi vid Aragonfronten däremot regelbundet varje dag fick *Folkets Dagblad*, *Arbetaren* och *Ny Dag*. Man kan med starka skäl förmoda att det inte var dålig postgång som var anledning till detta. Dessa båda kamrater som förut i *Ny Dag* omnämnts som mycket goda soldater men som nu i denna samma tidning får ett helt annat omdöme har slagits mot fascisterna vid flera olika fronter. För några månader sedan hade de emellertid vid ett frontavsnitt sammanträffat med en känd syndikalist.

Av honom hade de fått höra att det fanns svenskar vid Aragonfronten varför de båda kamraterna senare försökte bli överflyttade dit. De begärde transport men förvägrades detta. Då de i anledning härav skrev ett brev till nämnde syndikalist blev de som följd härav dagen efter uppkallade till expeditionen. Här tillfrågades de vad de hade för affärer tillsammans med syndikalisten och på vilket sätt de kände honom. De förklarades därefter vara trotskister och arresterades. De hade sedan suttit häktade i ej mindre än fem veckor.

Under denna tid gjorde de upprepade förfrågningar hos vederbörande vad den verkliga anledningen för deras arrestering var och hur länge den skulle fortgå men fick som svar blott den förklaringen att de skulle dömas då kriget var slut.

Inför detta perspektiv förstod pojkarna att de endast hade att välja mellan de två alternativen att invänta sitt mycket ovissa öde eller att söka på något sätt att bli fria. En morgon lyckades de också avvika från arrestlokalen och tog sig in till Valencia. Härifrån fick de, tack vare konsulns försorg, medfölja ett engelskt fartyg till Marseille.

Varför jag så ingående sökt redogöra för mitt och dessa mina kamraters öden är först och främst med anledning av den smutskastning som i *Ny Dags* spalter igångsatts mot så väl Stenborg som Ahlstrand. Man betecknar dem där som desertörer, som element, moraliskt undermåliga bara därför att de i den ställning de befann sig i Spanien sökte sig åter hem till Sverge. Mot bakgrund av vad de berättat och vad jag här relaterat borde det vara klart för var och en, att detta måhända var deras enda chans för att överhuvud komma hem med livet. Hur skulle de förövrigt kunna fortsätta bekämpa fascisterna då de placerats i häkte? Med den kännedom jag dessutom fått i Spanien om det regemente som kommunisterna för därnere och som inte minst brutalt riktar sig mot alla som har den minsta avvikande mening inom de egna leden har man anledning att tro det värsta.

Jag har dessutom på detta sätt något velat klargöra de metoder som stalinisterna i allmänhet använder vid bekämpandet av politiska meningsmotståndare. Hur brutala och smutsiga dessa är ju för övrigt den svenska allmänheten underkunnig om. Den har av lätt förklarliga skäl inte blivit detta genom *Ny Dag* utan genom annan arbetarpress av olika färg.

Stockholm den 23 juli 1937.

Yngve Andersson.

Lästips

Tidsdokument:

[Spanien i revolution](#) av August Spångberg (broschyr från 1937)

[SAC:s tidskrift *Syndikalismen* årgång 1939](#). Anarkosyndikalister om inbördeskriget

[SP:s \(30-talets SP\) *Socialistisk Tidskrift om spanska inbördeskriget*](#).

[Socialistiska Partiet och POUM](#). Artiklar ur SP:s dagstidning *Folkets Dagblad* (1937)

[Om spanska inbördeskriget](#) Artiklar från *Avantgardet* som var Sverges socialistiska ungdomsförbunds tidning

[Avantgardet om spanienrörelsen](#).

[Svenska Frontkämpar i Spanien. Den Internationella Brigadens tappra hjältar](#). SKP-broschyr (1937)
[Processen mot POUM - Artiklar ur *Folkets Dagblad och Arbetaren*](#). (SP:s resp SAC:s dagstidning)
[Processen mot POUM - Artiklar ur *Ny Dag*](#) (SKP:s dagstidning)

[För en revidering av POUM-rättegången eller omedelbar amnesti](#). (fackliga och politiska ledare, bl a Largo Caballero protesterar mot förföljelserna av POUM hösten 1938)

Historiska arbeten

Anders Hagström; [Om spanska inbördeskriget](#) (innehåller avsnitt om internationella brigaderna och den svenska Spanien-solidariteten)

Johannes Jensen: [Frivillig soldat från fredens nation](#) (om Spanien- och Finlandsfrivilliga) och [Med insamlingsbössan eller livet som insats](#) (om svenska Spanien-rörelsen)

Claes-Göran Jönsson: [SKP och den svenska spanienrörelsen](#)

Bernt Kennerström: [Socialistiska partiet och spanska inbördeskriget](#)

Martin Fahlgren: [Mordet på Andreu Nin – hur gick det till?](#) (med bl a utdrag ur *Direktoratet* av Sudoplatov och Orlov-biografin *Deadly Illusions* av John Costello & Oleg Tsarev).

Filmen Land och frihet

Tecknar på ett utmärkt sätt POUM-milisens öde. Filmen, som spelades in på plats i Spanien, utlöste en livlig debatt i såväl Sverige som utomlands, inklusive Spanien:

[Land och frihet - recensioner och debatt](#). Artiklar från *Offensiv*, *Norrskensflamman*, *Proletären*, *Internationalen* och *Folket i Bild*

[Land och frihet – Recensioner och debatt i spansk press](#).